ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 96.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς Παύλου (Β΄. 4—16)·

Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ (χάριτί ἐστε σεσωσμένοι) καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ἡμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται· Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Τὸν ἀκένωτον πλοῦτον τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ ἁγίου Θεοῦ, τὸ ἀπερίγραπτον μέγεθος τῆς ἀγάπης αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ σήμερον ἀναγνωσθὲν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, τὸ ὁποῖον εἶνε μέρος ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς

Χριστιανοὺς τῆς Ἐφέσου. Ἀπὸ πολλὴν εὐσπλαγχνίαν—λέγει—ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς ἡμᾶς, ἐνῷ εἴμεθα νεκροὶ κατὰ τὰς πνευματικὰς δυνάμεις ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, μᾶς ἀνήγειρε, μᾶς ἀνέστησεν ἀπὸ τὸν πνευματικὸν θάνατον, ὅπως ἀνήγειρε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπὸ τὸν τάφον, καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ καθήσωμεν εἰς τὰ ἐπουράνια ὁμοῦ μὲ ἐκεῖνον, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἄπειρον καὶ ὑπερβολικὴν χάριν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν, τὴν ὁποίαν θὰ ἀπολαύσωμεν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ νὰ μὴ καυχώμεθα—προσθέτει—διότι ἡ σωτηρία ἡμῶν προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς δῶρον διὰ τῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς αὐτόν, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ ἔργα ἡμῶν. Διότι ὁ Θεὸς μᾶς ἔπλασε καὶ μᾶς ἀνεγέννησε διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ πράττωμεν καλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα προώρισεν εἰς ἡμᾶς.

Ὁμοῦ μὲ τὸν ἀκένωτον πλοῦτον τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καὶ τὸ ἀπερίγραπτον μέγεθος τῆς ἀγάπης αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα, ὡς γνωστὰ εἰς ὅλους, ἁπλῶς μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁμοῦ μὲ αὐτὰ μᾶς διδάσκει καὶ τὸν προορισμόν, τὸν ὁποῖον ὥρισεν εἰς ἡμᾶς, γράφων ὅτι ἐπλάσθημεν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ ἀνεγεννήθημεν, νεκροὶ ὄντες πνευματικῶς ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας, διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν «ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν». Αὐτὸς ἦτο ὁ σκοπὸς καὶ τῆς δημιουργίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως ἡμῶν, νὰ πράττωμεν τὰ ἀγαθὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα συνενούμενα μὲ τὴν πίστιν ἡμῶν, τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν καὶ ἔχομεν διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Θεοῦ, κατορθώνουν τὴν σωτηρίαν. Αὐτὸς εἶνε λοιπὸν ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθόν. Καὶ πρὸς τοῦτο ὁ πάνσοφος ἀριστοτέχνης καὶ πανυπερτέλειος Δημιουργός, δημιουργῶν τὸ τελειότερον τῶν πλασμάτων, τὸν ἄνθρωπον, ἐστόλισεν αὐτὸν μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα, ἐπροίκισεν αὐτὸν μὲ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις, μὲ ὅλην τὴν ἱκανότητα διὰ νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθόν, διὰ νὰ ἐκπληροῖ τὸν προορισμόν του. Ἔδωκεν εἰς αὐτὸν νοῦν ἱκανὸν νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καρδίαν διὰ νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ θέλῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ νὰ ἀποστρέφεται καὶ νὰ μισῇ τὸ πονηρόν. Ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν δύναμιν νὰ ἀγαπᾷ τὸν οὐράνιον Πατέρα καὶ Δημιουργόν του καὶ τοὺς ἀδελφούς του ἀνθρώπους καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκδηλώνῃ τὴν διπλῆν ταύτην ἀγάπην εἰς τὰ ἔργα του. Ἐκόσμησεν αὐτὸν μὲ γνῶσιν, διὰ νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ θέλησιν καὶ δύναμιν νὰ θέλῃ καὶ νὰ ἠμπορῇ νὰ πράττῃ τὴν πρώτην καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὴν δευτέραν. Ἐπροίκισεν αὐτὸν μὲ αἰσθήματα, διὰ νὰ αἰσθάνεται τὸ δίκαιον

καὶ τὸ ἄδικον, τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν ἀκολασίαν, τὴν ὑπακοὴν εἰς τὸ θεῖον θέλημα καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ ὅλας τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ ὅλας τὰς κακίας καὶ αἰσθανόμενος ταύτας, νὰ μὴ ἀδικῇ, νὰ εἶνε ἐγκρατής, νὰ μὴ εἶνε ἀκόλαστος, νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν θεῖον Νόμον, νὰ μὴ εἶνε ὑπερήφανος, νὰ εὐσπλαγχνίζεται καὶ νὰ ἐλεῇ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, μὲ ὀλίγας λέξεις, νὰ κατορθώνῃ τὴν ἀρετὴν καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ δὲν εἶνε μόνον τοῦτο· ἀλλὰ γνωρίζων ὁ παντογνώστης Θεὸς ὅτι μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων «ἐπιμελῶς ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ» (Γεν. Η΄. 21), ἔλαβε καὶ περὶ τούτου πατρικὴν πρόνοιαν ἱδρύσας τὴν ἁγίαν του Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ὡς φιλόστοργος Μήτηρ διὰ τῆς διδασκαλίας της, διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων της ὁδηγεῖ τὸν πλανώμενον ἄνθρωπον εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ἀπὸ τῆς ὁποίας παρεκκλίνει, ὑποβαστάζει καὶ ὑποστηρίζει αὐτὸν ὀλισθαίνοντα, ἐνδυναμόνει αὐτὸν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ του, καὶ βοηθεῖ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ θείας δυνάμεως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του. «Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» λέγει ὁ Κύριος εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ δι' αὐτῶν εἰς ὅλους ὅσοι πιστεύουν εἰς αὐτόν. «Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» εἶπεν εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς πάντα Χριστιανὸν (Β΄. Κορ. ΙΒ΄ 9) Λοιπὸν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἱκανότης πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ μας ὑπάρχει. Ἡ γνῶσις ἡ ἐκ Θεοῦ δοθεῖσα, διὰ νὰ ἐννοῶμεν τὸ δέον γενέσθαι, ὑπάρχει. Ἡ πατρικὴ πρόνοια τοῦ ἁγίου Θεοῦ ὑπάρχει. Ἡ θεία χάρις, ἡ θεία δύναμις, παρέχεται ἄφθονος, συνεργεῖ ὅταν μᾶς λείψῃ ἡ διὰ τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀγαθῶν ἔργων δύναμις ἡμῶν. Ἔχομεν λοιπόν, μὲ ὀλίγας λέξεις, ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις διὰ νὰ ἐκπληρῶμεν τὸν προορισμόν μας, διὰ νὰ κάμνωμεν τὰ ἀγαθὰ ἔργα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπλάσθημεν καὶ ἀνεπλάσθημεν. Ἀλλὰ τότε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅταν ἔχωμεν τὴν δύναμιν νὰ κάμνωμεν τὰ ἀγαθὰ ἔργα, ἀλλὰ δὲν τὰ πράττομεν, ὅταν παραμελῶμεν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὁποῖον ὥρισεν εἰς ἡμᾶς ὁ ἅγιος Θεός, ὅταν καταπατῶμεν τὴν ἱερὰν ἡμῶν ὑποχρέωσιν, ποίαν ἀπολογίαν θὰ ἔχωμεν πρὸ τοῦ δικαίου Κριτοῦ, ποίας δικαιολογίας θὰ προβάλωμεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ποίαν πρόφασιν θὰ εὕρωμεν εὐπρόσωπον, νὰ παρουσιάσωμεν εἰς αὐτόν; Τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν ἆρά γε; Ἀλλὰ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξελέγχεται ψευδής· διότι εἴδομεν ὅτι ἡ ἀπαιτουμένη ἱκανότης καὶ δύναμις ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἡμῶν Θεοῦ. Καὶ ἔχομεν τὴν ἀδιαφιλονείκητον ἀπόδειξιν τῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία μᾶς παρουσιάζει ἄπειρα παραδείγματα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐξεπλήρωσαν τὸν προορισμόν των πράτ-

τοντες τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Μήπως θὰ παρουσιάσωμεν ὡς δικαιολογίαν τὴν ἄγνοιαν ἡμῶν; Ἀλλὰ καὶ αὕτη εἶνε ἀβάσιμος, ἀφοῦ ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ λίκνου τοῦ βρεφικοῦ μέχρι τοῦ τάφου μᾶς συνοδεύει μὲ τὴν μητρικὴν αὐτῆς διδασκαλίαν, μᾶς παρέχει πνευματικὴν τροφὴν προσιτὴν εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως, τὰ ἁπλούστερα, πρακτικώτερα καὶ ὠφελιμώτερα παραγγέλματα δίδουσα εἰς ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἐνισχύει ἡμᾶς πνευματικῶς διὰ τῆς θείας χάριτος, τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων. Οὐδεμίαν λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οὐδεμίαν ἀπολύτως ἀπολογίαν λογικὴν καὶ δικαίαν ἔχομεν, ἐὰν δὲν ἐκπληρῶμεν τὸν προορισμὸν ἡμῶν, ἐὰν δὲν πράττωμεν τὰ ἀγαθὰ ἔργα, διὰ τὰ ὁποῖα «ἐκτίσθημεν».

Καὶ ἔτι περισσότερον καθιστᾷ ἡμᾶς ἀναπολογήτους τελείως ἡ προσεκτικὴ ἐξέτασις καὶ παρατήρησις τῶν λοιπῶν τοῦ Δημιουργοῦ κτισμάτων ἐν συγκρίσει πρὸς ἡμᾶς, τὰ λογικὰ κτίσματα. Αὐτὰ μὲ τάξιν ἀπαράβατον, μὲ ἁρμονίαν ἀδιατάρακτον, ἀκαταπαύστως, ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ἐκπληροῦν καὶ θὰ ἐκπληροῦν τὸν ὁρισθέντα εἰς αὐτὰ προορισμόν, κάμνουν καὶ θὰ κάμνουν τὰ ἔργα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐκτίσθησαν. Ὑμεῖς δὲ οἱ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ πλασθέντες, ἡμεῖς οἱ πεπροικισμένοι διὰ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, ἡμεῖς οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι, ἡμεῖς κατώτεροι τῶν λοιπῶν κτισμάτων παρουσιαζόμενοι μὲ τὴν ἀμέλειαν ἡμῶν, μὲ τὴν ἀνυποταξίαν ἡμῶν εἰς τὰς θείας ἐντολάς, δὲν ἐκπληροῦμεν τὸν ὡρισμένον εἰς ἡμᾶς προορισμόν, δὲν κάμνομεν τὰ ἀγαθὰ ἔργα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπλάσθημεν. Ὁποία δ' ἆρά γε τύχη μᾶς περιμένει ἐκ τούτου; «Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται» (Ματθ. Γ΄. 10). Ἰδοὺ ἡ τύχη, ἡ ὁποία μᾶς περιμένει διὰ τὴν ἀμέλειάν μας, ἡ τύχη τοῦ ἀκάρπου δένδρου. Ἡ στενοχωρία, ἡ θλίψις, οἱ ψυχικοὶ πόνοι, ἡ δυστυχία εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ ἡ αἰωνία καταδίκη καὶ τιμωρία εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν. Μὴ γένοιτο, ἀδελφοί, νὰ ἔχωμεν τοιαύτην τύχην! Μὴ γένοιτο νὰ ἐκκοπῶμεν ὡς τὴν ἄκαρπον συκῆν. Μὴ γένοιτο νὰ ὑποστῶμεν τὴν διὰ τοῦ πυρὸς καῦσιν τῶν ἀκάρπων δένδρων. Ἀλλὰ μὴ γένοιτο ὡσαύτως νὰ ἐξακολουθήσωμεν ἀμελοῦντες διὰ τὴν ἐπιβεβλημένην εἰς ἡμᾶς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ ἡμῶν, ὁ ὁποῖος εἶνε τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Ὁ δὲ πλούσιος ἐν ἐλέει Θεός, σπλαγχνισθεὶς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἡμᾶς, εἴθε νὰ δώσῃ μετάνοιαν, ἐπιστροφήν, καλῶν ἔργων καρποφορίαν καὶ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἐκκοπὴν καὶ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

Ο ΙΕΡΟΣ
ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΓΩΝ
ΚΑΙ
ΤΟ ΗΜΕΤΕΡΟΝ ΚΑΘΗΚΟΝ

Α΄.

«*Τί καλόν; Ἢ τί Κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ; Ποιεῖν κρῖμα, καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον, καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου*». (Μιχ. ΣΤ. 8).

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅστις περιέζωσε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος μὲ δύναμιν τηλικαύτην, ὥστε νὰ ἀποτολμήσῃ τὸν Ἱερὸν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον κατὰ τὰς σοβαρὰς ταύτας στιγμὰς ἐπιτυχῶς καὶ ἐνδόξως διεξάγει! Εὐλογημένον εἴη τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, ὅστις ἐνεφύσησεν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἐναγωνιζομένων εὐψυχίαν καὶ αὐταπάρνησιν προκαλοῦσαν τὸν θαυμασμὸν ἁπάντων! Δόξα καὶ τιμὴ καὶ ἔπαινος τοῖς προμάχοις τῆς Πίστεως καὶ Πατρίδος, οἵτινες διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς αὐτοθυσίας αὐτῶν ταπεινοῦσι καθ᾽ ἑκάστην τὴν ἐπηρμένην τοῦ τυράννου ὀφρῦν! Αἰωνία δὲ καὶ ἡ μνήμη τῶν πιπτόντων ἐν τῷ πεδίῳ τῆς τιμῆς πρὸς δόξαν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τῆς μεγάλης ἡμῶν Πατρίδος!

Ἀλλά, Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, ἐσκέφθημεν ποῖον εἶναι τὸ ἡμέτερον καθῆκον κατὰ τὸν ἱερὸν τοῦτον ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀγῶνα; Οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν μάχονται κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν Πίστεως καὶ τῆς προσφιλοῦς ἡμῶν Πατρίδος, ἡμεῖς δὲ μένομεν ἀνενόχλητοι εἰς τοὺς ἡμετέρους οἴκους. Οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν χύνουσι τὸ πολύτιμον αὐτῶν αἷμα ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑπὸ τὸν σκληρὸν τῆς τυραννίας ζυγὸν στεναζόντων ὁμογενῶν ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ καταγινόμεθα εἰς τὰ ἔργα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης συνήθως ἀσχολούμεθα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τὸ ἡμέτερον καθῆκον, νὰ κινδυνεύωσιν ἐν ταῖς μάχαις οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ νὰ θηρεύωμεν κέρδη καὶ ἐμπορικὰς ὠφελείας; Οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν νὰ θανατώνωνται ὑπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ πυρός, ἡμεῖς δὲ νὰ ἐντρυφῶμεν εἰς διασκεδάσεις καὶ τέρψεις; Οὐχὶ βεβαίως· μυριάκις οὐχί. Τὸ ἀπαραίτητον καθῆκον ἡμῶν εἶναι νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς κοινωνοὶ καὶ συμμέτοχοι τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος, τὸν

ὁποῖον ἐκεῖνοι διεξάγουσι. Γινόμεθα δὲ κοινωνοὶ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου τούτου ἀγῶνος διὰ τῆς παροχῆς συνδρομῶν καὶ χρηματικῶν βοηθημάτων. Τὰς χρηματικὰς δὲ ταύτας συνεισφορὰς καὶ θυσίας ἐπιβάλλουσιν ἡμῖν οὐχὶ νόμος ἀνθρώπινος, ἀλλ᾽ αὐτὸς ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ ἡ ἁγία ἡμῶν πίστις, ὑπὲρ ἧς ὁ ἀγών, καὶ τὴν ὁποίαν πρεσβεύομεν. Ναί, ἀδελφοί μου, ἡ ***πίστις,*** ὑπὲρ τῆς ὁποίας καυχώμεθα ὅτι ἀγωνιζόμεθα εἶναι ἡ ἐντελλομένη καὶ ἐπιβάλλουσα ἡμῖν τὸ ἱερὸν καθῆκον τοῦ συνεισφέρειν χρήματα, τοῦ προβαίνειν εἰς χρηματικὰς θυσίας οὐ τὰς τυχούσας ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος. Ὅπως δὲ πεισθῆτε περὶ τούτου προσέξατε εἰς τὰ ἑπόμενα:

«*Τί καλόν ;* ἐρωτᾷ ὁ Προφήτης Μιχαίας, *ἢ τί Κύριος ἐκζητεῖ παρὰ » σοῦ ;—Ποιεῖν,* ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος, *ποιεῖν κρῖμα, καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον, καὶ » ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου».* Ἰδοὺ τί ζητεῖ παρ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός· ***δικαιοσύνην, εὐσπλαγχνίαν, ὑπακοήν.*** Ταῦτα τὰ τρία εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς πίστεως καὶ ἑπομένως ἐκεῖνος μόνος δικαιοῦται νὰ φέρῃ ἐπαξίως τὸ μέγα ὄνομα ***Χριστιανός,*** ὅστις περικοσμεῖται ὑπὸ τῶν γνωρισμάτων τούτων. Ἄλλαις λέξεσι, τὸ ἀπαράβατον καθῆκον τοῦ Χριστιανοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Ἕλληνος Χριστιανοῦ κατὰ τὰς σοβαρὰς ταύτας στιγμὰς εἶναι νὰ συνεισφέρῃ τὴν χρηματικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν ὑπὲρ εὐοδώσεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος. Ὁ συντρέχων τὸ ἔθνος διὰ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων ἐν οὕτω κρισίμοις στιγμαῖς οὗτος «*ποιεῖ κρίμα, καὶ ἀγαπᾷ ἔλεον, καὶ εἶναι ἕτοιμος τοῦ πορεύεσθαι μετὰ » Κυρίου τοῦ Θεοῦ».* Οὗτος ἐκπληροῖ καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπακοήν.

Ἡ δικαιοσύνη, ἀδελφοί μου, ἐπιβάλλει ἡμῖν νὰ συνεργῶμεν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐπάγγελμα, πρὸς συντήρησιν ἀλλήλων, καὶ τοῦ ὅλου σώματος τοῦ Ἔθνους, καθὼς καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος, ὑπ᾽ ἀλλήλων βοηθούμενα, συνεργοῦσιν ἕκαστον κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ δύναμιν εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ὅλου σώματος. Ἡ δικαιοσύνη ἐπιβάλλει ἡμῖν, ἀφ᾽ οὗ ἅπαξ εἴμεθα μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, νὰ συμμετέχωμεν ὅλοι τῶν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἀγώνων καὶ θυσιῶν. Οἱ συμπατριῶται, οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Ἔθνους, τὸ ὁποῖον εἶναι μία οἰκογένεια. Ὀφείλεις λοιπόν, Χριστιανέ, νὰ συνεργῇς καὶ σὺ εἰς τὸν ἁγιώτατον τοῦτον σκοπόν. Ἐκεῖνοι διακινδυνεύουσι καὶ περιουσίαν, καὶ ἡσυχίαν, καὶ συγγενεῖς καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὕπαρξιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δόξης τοῦ Ἔθνους· καὶ σὺ ὀφείλεις νὰ γίνῃς κοινωνὸς καὶ συμμέτοχος τῶν κινδύνων τούτων, καθὸ συγγενὴς τῶν πασχόντων ὁμογενῶν σου. Ἐκεῖνοι θυσιάζουσι τὴν ἑαυτῶν ζωὴν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ· καὶ σὺ ὀφείλεις, καθὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας νὰ συνεισφέρῃς χρήματα πρὸς θεραπείαν τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν καὶ διατροφὴν τῆς ἀνδρίας καὶ τῆς καρτερίας αὐτῶν. Ἡ χρηματική σου δὲ προσφορὰ εἶναι πολὺ μικρὰ συγκρινομένη πρὸς τὴν θυσίαν τῶν μαχομένων ἀδελφῶν σου. Ἐκεῖνοι χύνουσι τὸ πολύτιμον αὐτῶν αἷμα, σὺ δὲ θυσιάζεις εὐτελὲς ἀργύριον καὶ χρυσίον. Ἀλλ᾽ ὅμως ἐπειδή, ἀδελφοί μου, εὑρισκόμεθα κατ᾽ ἀνάγκην ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος, καὶ τίποτε ἄλλο δὲν δυνάμεθα νὰ συνεισφέρωμεν, ἂς συνεισφέρωμεν τοὐλάχιστον χρήματα

ὅσα δυνάμεθα ἕκαστος. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν δυνάμεθα νὰ φυλάξωμεν τὴν ἰσότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ παρ'ἡμῶν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγων· *«τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης»*.

Οἱ πολεμοῦντες τὸν τύραννον ἀδελφοὶ ἡμῶν περισσεύουσιν ἐν κόποις καὶ μόχθοις καὶ εἰς πολυειδεῖς κινδύνους καὶ στεροῦνται τῶν διὰ τὴν διατροφὴν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων· ἡμεῖς δὲ περισσεύομεν εἰς χρήματα καὶ εἴμεθα ἀπηλλαγμένοι τῶν κινδύνων ἐκείνων. Ἄς ἐλαφρώσωμεν διὰ τῆς συνδρομῆς ἡμῶν τὰ βάρη τῶν μαχομένων ἀδελφῶν ἡμῶν, ὅπως ἐκεῖνοι ἀγωνίζονται νὰ ἀπαλλάξωσιν ἡμᾶς τοῦ βαρυτάτου τῆς δουλείας ζυγοῦ. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν τὸν νόμον τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. *«Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ»*.

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε λεχθέντων δείκνυται ὅτι ἡ θεία δικαιοσύνη ἐπιβάλλει ἡμῖν νὰ συνεισφέρωμεν τὸ κατὰ δύναμιν ἕκαστος ὑπὲρ τῶν κινδυνευόντων ἀδελφῶν ἡμῶν. Ποίαν τόρα ἀπολογίαν δύνανται νὰ εὕρωσιν ὅσοι τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων καταφρονοῦσι ταύτην τὴν ἐντολὴν τῆς θείας δικαιοσύνης; Χριστιανέ μου, ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον πιστεύεις, εἶναι ὅλος δικαιοσύνη. Ὀφείλεις λοιπὸν καὶ σὺ νὰ ἐκπληρώσῃς τὴν δικαιοσύνην, ὀφείλεις νὰ συνεισφέρῃς προθύμως τὴν δυνατὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς μαχομένους ἀδελφούς σου. Ἐὰν παραβῇς, ἐὰν καταπατήσῃς τὸ ἱερώτατον τοῦτο χρέος σου, δὲν δικαιοῦσαι, δὲν σοὶ ἐπιτρέπεται νὰ καυχηθῇς, ὅτι πιστεύεις εἰς τὸν Θεόν, *«ὅστις ἠγάπησε δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησεν » ἀνομίαν*. Δὲν δύνασαι νὰ ἐπικαλεσθῇς εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς θλίψεις σου τὸν Θεὸν τῆς δικαιοσύνης, ὅστις ἀποδιώκει μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ πάντας τοὺς ἐργάτας τῆς ἀδικίας· *«ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς « ἀδικίας»*. Ἀπόστητε! μὴ τολμήσητε νὰ πατήσητε εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας μου· μὴ τολμήσητε νὰ ἐπικαλεσθῆτε τὸ πανάγιον ὄνομά μου· μὴ τολμήσητε νὰ συναριθμήσητε ἑαυτοὺς μεταξὺ τῶν πιστῶν καὶ ἀληθινῶν Χριστιανῶν. *«Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς » ἀδικίας»*. Καὶ ποῖοι εἶναι οἱ ***ἐργάται τῆς ἀδικίας;*** Ποῖοι εἶναι οἱ ἄδικοι; Εἶναι οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι Χριστιανοὶ ὅσοι δὲν συμμετέχουσι τοῦ κοινοῦ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγῶνος, ἀλλὰ καθήμενοι ἀργοὶ ὡς κηφῆνες περιμένουσι νὰ συμμετάσχωσι τῶν κοινῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλευθερίας, τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι διὰ τοῦ ἱδρῶτος καὶ τοῦ αἵματος αὐτῶν κατακτῶσι. Ποῖοι εἶναι οἱ ἄδικοι; Εἶναι ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν σπαταλῶσιν ἀφειδῶς τὰ ἑαυτῶν χρήματα εἰς ἰδίας αὐτῶν ἀπολαύσεις καὶ τέρψεις, εἰς θέατρα, εἰς καπηλεῖα, εἰς μέθας καὶ κραιπάλην καὶ εἰς πᾶν εἶδος ἀσωτείας καὶ ἀκολασίας, μὲ ἀδιαφορίαν δὲ καὶ ἀναλγησίαν παρακολουθοῦσι τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου! Ποῖοι εἶναι οἱ ἄδικοι; Εἶναι οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι προτιμῶσι τὰ ἴδια χρήματα καὶ κέρδη, παρὰ τὴν ἱερὰν καὶ ἁγίαν ἐλευθερίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις καθ' ἑκάστην ὑβρίζεται καὶ κατασπαράσσεται ὑπὸ τῶν ἀπίστων. Ποῖοι εἶναι οἱ ἄδικοι; Εἶναι ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν ἀντὶ νὰ συνεισφέρωσιν ἐκ τῶν ἰδίων ὅ,τι δύνανται, ἐφορμῶσι, δίκην ἁρπακτικῶν ὀρνέων, κατὰ τῆς περιουσίας τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Χριστιανῶν καὶ ληστεύουσιν, ἁρπάζουσι, κλέπτουσι καὶ ἐρημώνουσι περιουσίας ὅλας τῶν συμ-

πολιτῶν αὐτῶν πρὸς ἰδίαν ὠφέλειαν. Ποῖοι εἶναι οἱ ἄδικοι; Εἶναι οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι Χριστιανοί, ὅσοι ἐπωφελούμενοι τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας συνήθως πᾶς πόλεμος ἐπισωρεύει, ζητοῦσι νὰ πορισθῶσι κέρδη ἀθέμιτα καὶ παράνομα ὑψοῦντες τὰς τιμὰς τῶν τροφίμων καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου χρειωδῶν. Οὗτοι εἶναι οἱ ἄδικοι, οἱ ὁποῖοι ἀδικοῦσι καὶ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Πατρίδα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς. Οὗτοι εἶναι οἱ ἄδικοι οἱ ὁποῖοι μόνον κατ' ὄνομα εἶναι Χριστιανοὶ καὶ Ἕλληνες, πράγματι δὲ εἶναι ἄπιστοι καὶ βάρβαροι. Οὗτοι εἶναι οἱ πολέμιοι τῆς θείας δικαιοσύνης, οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀποδιώκει μακρὰν τῆς θείας αὐτοῦ Χάριτος. Ἂς νηστεύωσιν οἱ τοιοῦτοι ὅσον θέλουσιν, ἂς προσεύχωνται, ἂς μεταλαμβάνωσι τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἂς κάμνωσιν ἀκόμη καὶ θαύματα. Ὁ Θεὸς τῆς δικαιοσύνης δὲν ἀναγνωρίζει αὐτοὺς ὡς Χριστιανούς. «*Ἀμὴν, λέγω ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς.* » *Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας*».

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὑπάρχουσι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τόσον ἐστρεβλωμένην τὴν διάνοιαν καὶ τόσον πεπωρωμένην τὴν συνείδησιν, ὥστε φαντάζονται, ὅτι ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς νὰ διαπράττωσι πᾶν εἶδος ἀδικίας, πᾶν εἶδος κακουργήματος! Ὑπὸ τῆς στρεβλῆς δὲ ταύτης ἰδέας ὠθούμενοι ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ συμπατριωτῶν αὐτῶν ἀγριώτερον καὶ λυσσωδέστερον καὶ αὐτῶν τῶν ἀνημέρων θηρίων, καὶ ἑπομένως ἄλλους μὲν ληστεύουσιν, ἄλλων κλέπτουσι τὰ ζῶα, ἄλλων δὲ καταστρέφουσι καὶ ἐρημοῦσι τὰς περιουσίας, ἄλλους δὲ καὶ δολοφονοῦσιν! Ἀλλ' οὐαὶ τοῖς διαπράττουσι τὰ τοιαῦτα ἀνοσιουργήματα. Οἱ τοιοῦτοι οὔτε Χριστιανοὶ εἶναι, οὔτε ἄνθρωποι δικαιοῦνται νὰ ὀνομάζωνται, ἀλλ' εἶναι τέρατα ἀνθρωπόμορφα. Διὰ τοὺς τοιούτους δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας, διότι εἶναι τὸ χείριστον καὶ τὸ μᾶλλον ἀποτρόπαιον εἶδος τῶν ἐργατῶν τῆς ἀδικίας. «*Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ* » *πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας*».

Ἐν καιρῷ πολέμου, Χριστιανοί μου, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ πόλεμος εἶναι ἀγὼν ἱερὸς καὶ ὅσιος, ὅπως εἶναι σήμερον ὁ ἡμέτερος ἀγών, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβε τὸ Ἔθνος ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν κατατυραννουμένων ὁμογενῶν ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους, ἐν καιρῷ τοιούτου ἁγίου πολέμου τὸ μόνον καθῆκον, τὸ μόνον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται, ἢ μᾶλλον ἐπιβάλλεται εἰς πάντας ἡμᾶς, μικροὺς καὶ μεγάλους, πτωχοὺς καὶ πλουσίους, ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, σοφοὺς καὶ ἀγραμμάτους, εἶναι αἱ συνεισφοραί, αἱ θυσίαι, καὶ θυσίαι μάλιστα ὄχι κοιναί, ἀλλὰ θυσίαι ἔκτακτοι καὶ ὑπεράνθρωποι· θυσίαι εἰς χρήματα, θυσίαι εἰς περιουσίας, θυσίαι εἰς ἀναπαύσεις καὶ τέρψεις, θυσίαι εἰς αἷμα! Ἰδοὺ τὸ καθῆκον τοῦ Ἕλληνος Χριστιανοῦ. Ἰδοὺ τί ἀπαιτεῖ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Ἂς ἐκπληρώσωμεν λοιπὸν, ἀδελφοί μου, μετὰ ζήλου τὸ ὑψηλὸν καὶ πατριωτικὸν τοῦτο καθῆκον, ἵνα τύχωμεν ἐν καιρῷ ἐθνικῶν τιμῶν καὶ ἐπαίνων, καὶ ἵνα γένηται ἡμῖν ἵλεως ἡ θεία δικαιοσύνη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως. Γένοιτο.